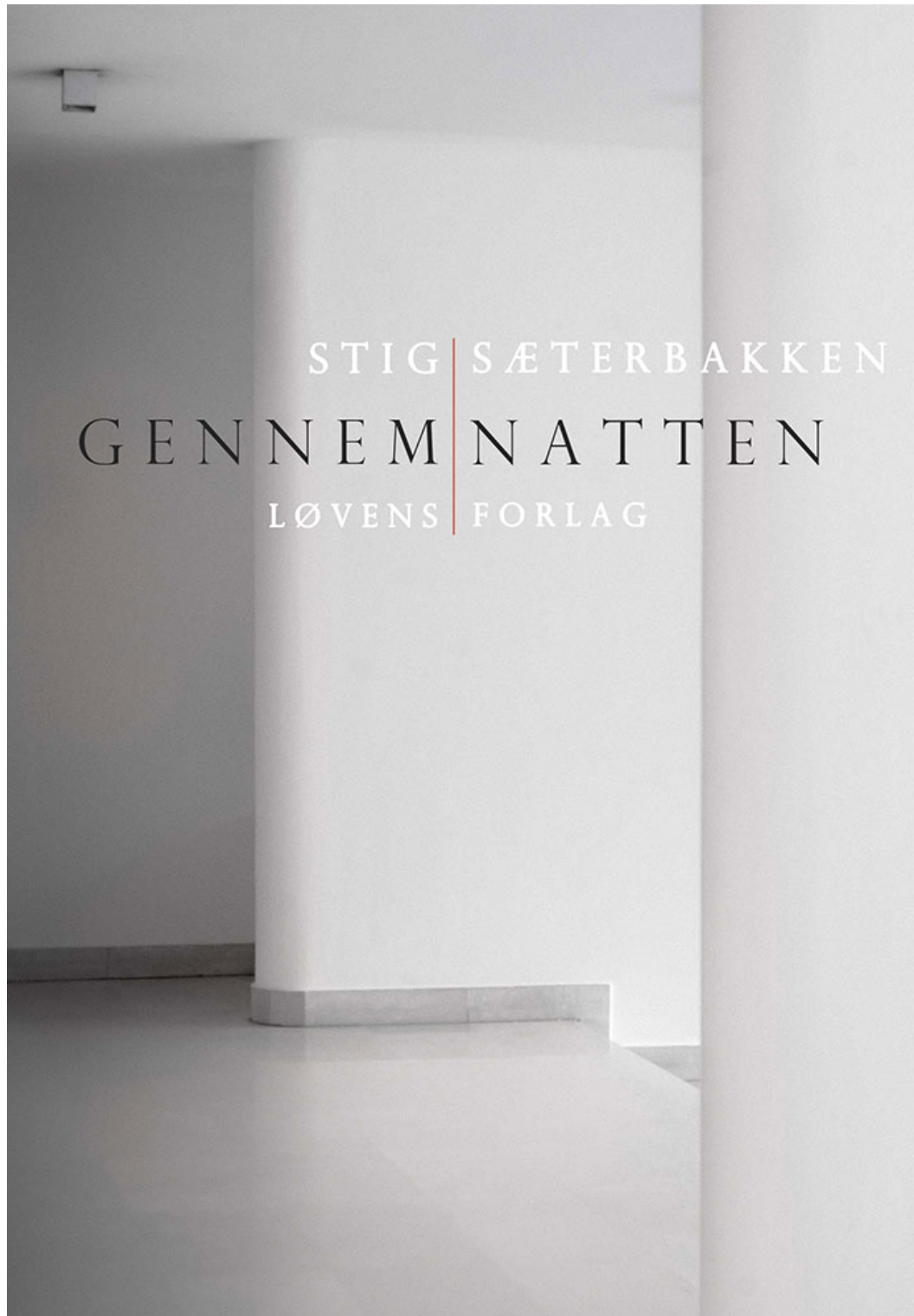

Anmeldelse: Stig Sæterbakkens sidste roman: *Gennem natten*

**Af Jørgen Refshauge,
cand.mag. i engelsk og dansk.**

Publiceret 1. oktober 2015.

© *Copyright*: Uddrag må citeres med korrekt kildeangivelse.

-
- Stig Sæterbakken: *Gennem natten*.
  - Oversat fra norsk af Allan Lillelund Andersen.
  - Løvens Forlag, udgivet marts 2015.
  - Paperback, 244 sider, 199,95 kr.
  - [KAN KØBES HER](#).
-

DANSK/LITTERATUR: Århusianske Løvens Forlag har udgivet Sæterbakkens sidste roman før selvmordet i januar 2012. Forfatteren var en kendt figur i norsk litteratur og var via essays og sit arbejde for bl.a. tidsskriftet *Marginal* med til at bringe den norske litterære arena i tæt kontakt med væsentlige træk og tendenser i europæisk litteratur. Stig Sæterbakken (1966-2012) var bl.a. kunstnerisk leder af den norske Litteraturfestival fra 2006 til oktober 2008, hvor han trak sig tilbage efter ganske voldsomme reaktioner i forbindelse med, at han havde inviteret holocaustbenægteren David Irving til festivalen i 2009. Tidsskriftet *Epsilons* anmelder, *Jørgen Refshauge*, anmelder her romanen.

ROMANEN *Gennem natten* er en gråsort, forstemmende beretning om sorg, fortvivelse, ensomhed, utroskab og hovedpersonens selvopløsning i forbindelse med en teenagesøns selvmord. Tonen i bogen er kontant, hård og undertiden brutal i sin nøgternhed. Dette understreges allerede i åbningsafsnittet: Sorg kommer i så mange former. Den er som et lys, der tændes og slukkes. Den er der, og er uudholdelig, og så forsvinder den, fordi den er uudholdelig, fordi det ikke kan lade sig gøre at have den der hele tiden. Man fyldes og tømmes. Tusinde gange om dagen glemte jeg, at Ole-Jakob var død. Tusinde gange om dagen huskede jeg det pludseligt. Begge dele var uudholdelige. At glemme ham var det værste, jeg kunne gøre. En kulde kom og gik. Men aldrig varme. Der fandtes kun kulde og fravær af kulde.

Bogen forløber som en gennemgang af hovedpersonens liv med fokus på hans tid sammen med Eva, moderen til Ole-Jakob og den lidt yngre datter. Efterfølgende følger beretningen om hans utroskab og tilbagevenden til Eva efter eventyret med Mona. Dette følges af hans senere totale inertie, der fører til at han atter forlader Eva og deres fælles datter for at tage på den ultimative rejse til det mystiske hus i Slovakiet, hvor man ifølge frasagn herom skulle kunne blive konfronteret med sin værste skræk.

Han havde hørt om dette hus via sin ven, forfatteren Boris, der i ivrige vendinger en aften havde berettet om "*rædslens hus*", hvilket var længe før sønnens død og alle problemerne, der efterfølgende tårnede sig op i tilknytning til hovedpersonens samvittighed. Efterhånden som han får skildret forløbet med sin egen udvikling bliver det tydeligere og tydeligere, at han ikke er i stand til at udholde sig selv, endelig finde nogen forklaring på, hvorfor han endte med at handle som han gjorde, både i sin relation til sønnen og til alle øvrige implicerede.

Han tilskriver indirekte sig selv skylden for sønnens selvmord, fordi han svigtede igennem sin utroskab, men også igennem sin måde at være fraværende på som menneske:

Jeg ville være gået med til hvad som helst, taget livet af hvem som helst, og hvor mange det skulle være, hvis det kunne bringe ham til live igen. Men intet kunne vække ham til live. Ikke engang skyldfølelsen. Det eneste skyldfølelse vækker til live er skyldfølelse.

Efter at have slået sin skyldfølelse fast med syvtommersøm bruger forfatteren den anden halvdel af romanen til at give en til tider surrealistisk skildring af, hvordan vores hovedperson forlader alt og alle, drager sydover og ender med at opsøge det rædslernes hus, som han for længe siden havde hørt sin ven Boris berette om med en vis fascination. Vi følger ham i Tyskland på julemarked, oplever hans apatiske forsøg på at fungere som menneske, følelseslammet og indebrændt. Han møder en kvindelig fotograf, der fotograferer alle former for vand. Hun er forment med til at bekræfte ham i, at han må søge mod det ultimative i opgøret med sig selv.

* * *

BOGENS SIDSTE afsnit har titlen *Ikkeriget*. Han har nu fundet frem til det sagnomspundne hus, der ser ud til at eksistere i virkeligheden, hvis vi ellers kan stole på, at det skildrede faktisk sker og ikke i højere grad er et udslag af den indebrændte tankevirkosomhed. Han forhandler sig til en pris for at få lov til at

opholde sig i huset for derved at få en afklaring på, hvad det er, der nager ham mest. Han går ind i huset og kommer ikke ud igen.

Titlen *Ikkeriget* markerer, hvorledes hovedpersonen i sin søgen efter forløsning finder ud af, at det mest rædselsvækkende i tilværelsen er hans egen selvforskyldte håbløshed: "Alt er som det kunne have været. Os, sammen, til evig tid, Jeg ser det så levende for mig. Og andet behøver jeg ikke."

Han slutter med på romanens sidste sider at se frem til at blive genforenet med den døde søn, med Eva og med datteren, men det formodes at ske i en tilværelse hinsides denne her på jorden:

Alt hvad jeg har troet på og taget del i, det har kun været mine egne illusioner, skabt for at dække over den tomhed, jeg har levet med, hvor ingenting findes, hvor ingenting nogensinde fandtes, andet end det jeg har været nødsaget til at forestille mig for at holde det ud.

Det er en sort i sort, uden mulighed for udveje eller forløsning, ud over at vælge at opgive ævred.

* * *

BOGEN ER IKKE UDEN problemer, der først og fremmest skyldes en meget dårlig oversættelse. Ikke blot er der tale om sjudsk, men der forekommer også direkte dårligt sprog, hvilket er medvirkende til at distrahere læseren. Der er unøjagtigheder og uheldige løsninger på oversættelsesproblemer, hvor norske ord bliver gendigtet på en form for norsk-dansk. Det er uelegant og vældig irriterende. Der kan næppe have været nogen form for korrekturlæsning på det færdige manuskript.

Det er ærgerligt, at en umiddelbart spændende og udfordrende bog mister gnisten og noget af sin åndfuldhed på grund af alle disse sjudskefejl og oversættelsessynder. Sæterbakken havde fortjent bedre.